

60 ושנים ללידת הראשון יסתיימו ימי טהרתה ותוכל להביא את  
 61 קרבנותיה ולאכול בקדשים, וזהו כבר למחרת הפסח, ואין אמרה  
 62 הברייתא שיכולה היא להקריב את הפסח ביום הארבעים ללידת  
 63 השני. **אֵלָא לֵאמֹר שְׁמַע מִיָּתָּה** – ודאי מוכח מכאן, **דְּלִטְהֵרָה וְלִטְמוֹמָהָ**  
 64 גם כן **כְּבִירָא לִיה לְרַבִּי יְהוּדָה שׁוֹלֵךְ שְׁנֵי כְּמָאן דְּלִיְתִיָּה דְּמִי** – כמי  
 65 שאינו הוא נחשב, ואין ימי הטומאה שלו ממעטים את ימי טהרה של  
 66 הראשון, וביום הארבעים ואחד ללידת הראשון יכולה היא להביא  
 67 את קרבנה ולהטרה, אף שבאמצע ימי טהרה של הראשון היה יום  
 68 טומאה אחד מחמת השני.  
 69 דוחה הגמרא: **לְעוֹלָם אִימָא לָךְ** – באמת אפשר לומר **שְׁלִטְמוֹמָהָ**  
 70 **וְלִטְהֵרָה כְּבִירָא לִיה לְרַבִּי יְהוּדָה דְּוֹלֵךְ שְׁנֵי כְּמָאן דְּאִיְתִיָּה דְּמִי** –  
 71 לענין ימי טומאה וטהרה סובר רבי יהודה שהולד השני נחשב כמי  
 72 שישנו, והוא מפסיק את ימי מלאת של הולד הראשון, **וְכִי תִּנְיָא**  
 73 **הֵהִיא** – ומה ששנינו בברייתא לענין פסח, שביום הארבעים יכולה  
 74 היולדת להביא את קרבנה, לא מדובר כלל בלידת תאומים כתירוץ  
 75 רב חסדא אלא בלידה רגילה של ולד אחד, והברייתא עוסקת ב**פְּסַח**  
 76 **הַבָּא בְּטוֹמָאָה**, וכיון שבין כך כולם טמאים, יכולה אף היולדת  
 77 להקריבו, הריגה שלא הסתיימו ימי מלאת שלה.  
 78 תמחה הגמרא על הדחיה: **וְכִי אֲבָלָה** – וכי יולדת בתוך ימי מלאת  
 79 אוכלת מקרבן פסח, **וְהִתְנַן בְּמִשְׁנֵה (פסחים צד), פְּסַח הַבָּא בְּטוֹמָאָה**,  
 80 והיינו כשרוב הציבור טמאי מת, **לֵאמֹר יִאֲכֹלוּ מִמֶּנּוּ יָבִים וְנִבּוֹת נְדוּת**  
 81 **וְיִזְלוּדוֹת**, כיון שההיתר של טומאה בציבור נאמר רק לגבי טומאת  
 82 מת, ולא לגבי שאר הטומאות, ואם כן כיצד ניתן לבאר שהברייתא  
 83 המתירה לשחוט את הפסח עבור יולדת ביום הארבעים עוסקת בפסח  
 84 הבא בטומאה והרי אינה יכולה לאכול מחמת טומאת לידתה.  
 85 מתרצת הגמרא: **הֵהִיא** – אותה משנה, האוסרת על נדה ויולדת  
 86 לאכול מהפסח, **לֵאמֹר אֲבָלָה כִּי לֹא מְכַיֵּן** – אינן אוכלות מהפסח כיון  
 87 שעדיין לא טבלו לטהרתן, **כִּי תִּנְיָא הֵהִיא** – ומה ששנינו באתה  
 88 ברייתא **דְּשׁוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין עֲלֶיהָ בְּיוֹם אַרְבַּעִים לִזְכֹּר או ביום**  
 89 **הַשְּׁמוֹנִים לְנִקְבָּה**, היינו מחמת **דְּהָא מְבַלָּה** – שהרי טבלה לטהרתה  
 90 ביום השמיני ללידתה, אלא שעדיין אינה רשאית לאכול בקדשים  
 91 כיון שהיא מחוסרת כפורים כל זמן שלא הקריבה את קרבנותיה  
 92 לאחר מלאת ימי טהרתה, אך כשהפסח בא בטומאה, רשאית היא  
 93 לאכול ממנו.  
 94 מקשה הגמרא: **אִי הָכִי** – אם כך, שאכילתה מותרת מחמת טבילתה  
 95 ביום השמיני ללידתה, מדוע אמר התנא שרק מיום הארבעים לזכר  
 96 או השמונים לניקבה רשאית לאכול, והרי **מְשַׁמְיֵי דִילָה הוּא דְּחֻזָּא**  
 97 – מיום השמיני ללידתה, שטבלה לטהרתה, מותרת היא לאכול.  
 98 מתרצת הגמרא: **מְשַׁמְיֵי לֹא חֻזָּא** – אין היא ראויה מיום השמיני,  
 99 כיון **דְּקִסְפָּר, מְבֹל יוֹם דְּזִבְּ בְּזִבְּ דְּמִי** – זב שטבל ביום השביעי, ועליו  
 100 להמתין שתשקע השמש כדי שתסתיים טהרתו, כל זמן שלא שקעה  
 101 השמש דינו כזב לכל דבר, וממילא גם ביולדת שטבלה, כיון שעליה  
 102 להמתין עד יום הארבעים או השמונים כדי להשלים את טהרתה,  
 103 הרי דינה בכל הימים הללו כטבול יום, שטבלה ועדיין לא הסתיימה  
 104 טהרתה, ונשאר דינה כיוולדת טמאה, ואינה יכולה לאכול מקרבן  
 105 פסח. ואילו הברייתא התירה לה לאכול ביום הארבעים, שכבר  
 106 הסתיימה טהרתה.  
 107 תמחה הגמרא: **אִי הָכִי** – אם כך, שכל זמן שלא הביאה קרבנותיה  
 108 אינה יכולה לאכול בקדשים, **בְּיוֹם אַרְבַּעִים נְמִי לֹא חֻזָּא** – אף ביום  
 109 הארבעים ללידת זכר אינה ראויה לאכול את הפסח, שהרי מביאה  
 110 את קרבנותיה רק ביום הארבעים ואחד, ומדוע אמרה הברייתא  
 111 שביום הארבעים יכולה להביא את הפסח. מתרצת הגמרא: **לֹאִי** –  
 112 אדרבה, **בְּיוֹם אַרְבַּעִים חֻזָּא** – ראויה היא להבאת קרבן פסח, כיון  
 113 **דְּקִסְפָּר התנא של הברייתא שמהוּסַר בְּפִוְרִים דְּזִבְּ לֹא בְּזִבְּ דְּמִי** –  
 114 זב שטבל והעריב שמשו ביום השביעי, אין דינו כזב, אף שעליו  
 115 להביא קרבנותיו למחרת ביום השמיני, וממילא אף אשה זו  
 116 שהושלמו ימי טהרתה, שהם ארבעים או שמונים יום, ראויה היא  
 117 להקריב קרבן פסח, אף שאינה מביאה את קרבנות טהרתה עד  
 118 למחרת.

1 יש להסתפק, **בְּטוֹמָאָה** – לגבי טומאת האשה, שהכלל הוא שמיד  
 2 אחר הלידה טמאה האשה שבוע לזכר או שבועיים לניקבה, ואחר כך  
 3 היא יושבת בדמי טהרה, שהם שלשים ושלשה יום לזכר או ששים  
 4 ושישה יום לניקבה, שכל הדמים שהאשה רואה בתוך ימי מלאת אינם  
 5 מטמאים אותה, **מַה לִּי אֲמַר** – מה יסבור רבי יהודה, האם יש לשני  
 6 ימי מלאת לענין ימי טהרה או לא. ומבאר הגמרא את צדדי הספק:  
 7 **מִי אֲמַרְיָן** – האם נאמר **דְּעַד כְּמָאן לֹא קִאָּמַר (להו) רַבִּי יְהוּדָה**  
 8 **שׁוֹלֵךְ שְׁנֵי כְּמָאן דְּלִיְתִיָּה דְּמִי** – נחשב כמי שאינו, ואין לו ימי מלאת,  
 9 **אֵלָא לְעֵינֵי קִרְבָּן**, שאין הולד השני מחייב בקרבן, וממילא הולד  
 10 השלישי שנוול בתוך ימי מלאת שלו אינו נפטר מקרבן, **בִּין דְּבִשְׁעַת**  
 11 **לִידַת הַשְּׁנִי עֵדִין לֹא יִצָּחָה** – לא הסתיימה השְׁעָה שְׁרָאוּיָה לְהַקְרִיב  
 12 **כֶּה קִרְבָּן עַל הַלִּידָה הַרְשׁוּנָה, וְהוּאִיל וְכֵן** – כיון שכך, **וְלָךְ שְׁנֵי**  
 13 **כְּמָאן דְּלִיְתִיָּה דְּמִי** – נחשב כמי שאינו, והוא כלול בקרבן של  
 14 הראשון, ואין לו ימי מלאת בפני עצמו לפטור מקרבן את הולד  
 15 השלישי. **אֲבָל לְעֵינֵי מִנְיָן יְמֵי טוֹמָאָה וְטָהֳרָה, אִימָא כְּבִירָא לִיה**  
 16 **כְּמָאן דְּאִיְתִיָּה דְּמִי** – שמא נאמר שסובר רבי יהודה שאף הולד השני  
 17 נחשב כמי שישנו, **וּמִפְּסַקָא טוֹמָאָה דְּשְׁנֵי** – וימי הטומאה של הולד  
 18 השני מפסיקים את ימי טהרה של הולד הראשון, ואינם נמנים יחד,  
 19 ולאחר ימי הטומאה של הולד השני **מְמַלָּא** – ממשיכה ומסיימת  
 20 למנות את ימי טְהֵרָה דְּרֵאשׁוֹן, **וְהָרַד** – ואחר כך **מוֹנָה יוֹמֵי מְטָהֳרָה**  
 21 **לְשְׁנֵי, או דְּלִמָּא** – או שמא נאמר, **לְרַבִּי יְהוּדָה**, האומר שלולד השני  
 22 אין ימי מלאת, **הוּמָרָא הוּא דְּאִית לִיה** – הוא סובר כן רק להחמיר  
 23 ולהצריכה קרבן נוסף על הולד השלישי, **אֲבָל הַבָּא** – אך כאן, בנידון  
 24 של מנין ימי טומאה וטהרה, אם נאמר שימי הטומאה של הולד השני  
 25 מעכבים את מנין ימי טהרה של הראשון, והיא משלימה את ימי  
 26 טהרה של הראשון אחרי סיום ימי הטומאה של השני, **קוֹלָא הוּא**,  
 27 שהרי על ידי זה אינה מפסידה כלום מימי טהרה של הראשון,  
 28 ונמצא שיש לה יותר ימים שדמיה טהורים, **וְקוֹלָא לִית לִיה** – ואין  
 29 רבי יהודה סובר שיש להקל בזה ולהוסיף לה ימי טהרה, אלא הוא  
 30 סובר שימי הטומאה של השני נחשבים גם למנין ימי טהרה של  
 31 הראשון, והיא מפסידה את אותם ימי טומאה של השני ממנין ימי  
 32 טהרה של הראשון, וכשמסתיימים שמונים הימים של הראשון  
 33 מתחילה היא מיד למנות ימי טהרה לשני.

34 הגמרא מנסה לפשוט את הספק: **אֲמַר רַב הוּנָא מְהַעִיר פִּוְרָא, תָּא**  
 35 **שְׁמַע, שְׁנֵינוּ בְּבִרְיָתָא לְגַבֵּי קִרְבָּן פִּסַּח, יוֹלְדָת, שׁוֹחֲטִין אֶת קִרְבָּן**  
 36 **הַפִּסַּח וְזוֹרְקִין עֲלֶיהָ (עבורה) אֶת דְּמוֹ, בְּיוֹם אַרְבַּעִים לִידַת וְכֵן**  
 37 **וְכִיּוֹם שְׁמוֹנִים לְנִקְבָּה, וְתַמְהַנּוּ עַל בְּרִייתָא זו, וְהִי עַד כְּמָאן** – עד סוף  
 38 יום הארבעים לזכר או השמונים לניקבה, **מְמָאָה הִיא**, שהרי היא  
 39 צריכה להביא את קרבנותיה ביום הארבעים ואחד לזכר או השמונים  
 40 ואחד לניקבה, וכיצד ניתן להקריב עבורה את קרבן הפסח ביום  
 41 הארבעים לזכר או השמונים לניקבה, כשהיא עדיין בטומאתה.  
 42 ובישוב קושיא זו **אֲמַר רַב הַסְּדָא, הָא מְנִי** – בדעת מי שנויה  
 43 ברייתא זו, כרבי יהודה דמשתנה הוא, **הָא מְנִי, וְלָךְ שְׁנֵי כְּמָאן**  
 44 **דְּלִיְתִיָּה דְּמִי** – נחשב כמי שאינו, ואין לו ימי מלאת, ומדובר בברייתא  
 45 באופן שילדה תאומים, והשתנה השני אחר לידת הראשון ונולד  
 46 למחרת, ונמצא שהיום הארבעים של השני הוא יום ארבעים ואחד  
 47 של הראשון, ובאופן זה ניתן להקריב עליה קרבן פסח שהרי לרבי  
 48 יהודה מנינים מהולד הראשון, ובאותו יום אחר הקרבת הפסח תעשה  
 49 את קרבנות טהרה, ותוכל לאכול מן הפסח בלילה. מסיימת הגמרא  
 50 את ראייתה: **וְאִי אֲמַרְתָּ דְּבְּטוֹמָאָה כְּבִירָא לִיה לְרַבִּי יְהוּדָה וְלָךְ שְׁנֵי**  
 51 **כְּמָאן דְּאִיְתִיָּה דְּמִי** – ואם תאמר שלגבי מנין ימי טומאה וטהרה  
 52 מודה רבי יהודה שמחשיבים את הולד השני, וימי הטומאה שלו  
 53 ממעטים את ימי טהרה של הראשון, אם כן עדיין קשה, **הִכִּי**  
 54 **שְׁחַטִּין עֲלָה** – כיצד שוחטים עבורה את הפסח **בְּיוֹם אַרְבַּעִים**, והרי  
 55 **לְאוֹרְתָא נְמִי לֹא מְצִיָּא אֲבָלָה** – אף בליל פסח, שהוא בסיום היום  
 56 הארבעים ללידת השני, גם כן אינה יכולה לאכול מהקרבן, שהרי  
 57 כיון שימי הטומאה של השני נמשכו יום אחד אחרי ימי הטומאה של  
 58 הראשון, צריכה היא להשלים לימי טהרה של הראשון את אותו  
 59 יום טומאה של השני, שמיטע מימי טהרתה, ורק ביום הארבעים

ממשיכה הגמרא ומקשה: **וְלִרְבָּא, דְּאָמַר** במסכת זבחים (ה) **שְׁמַחֲסוּר**  
**כְּפֻרִים דְּבֹב** – זב שהעריב שמשו ועדיין לא הביא את קרבנותיו, **כֹּבֵב**  
**דְּמִי** – דינו כזב, ואינו יכול להקריב את הפסח, **הָא מְתַנְיִיתָא הֵיבִי**  
**מְתַרְנִין לָהּ** – כיצד הוא יבאר את הברייתא הזו, האומרת שהולדת  
 יכולה להקריב את הפסח ביום הארבעים. מתרצת הגמרא: **אָמַר רַב**  
**אֲשֵׁי, רְבָא מְתַרְנִין לָהּ** כך, שמה שאמרה הברייתא ששוחטים עליה  
 את הפסח ביום ארבעים לזכר וביום שמונים לנקבה, אין הכוונה  
 כלל לימי טהור, אלא לאשה שהפילה ביום **אַרְבָּעִים לַיְצִירַת זָרָה,**  
**וּבְיוֹם שְׁמוֹנִים לַיְצִירַת נְקֵבָה,** שאינה טמאה טומאת לידה כלל,  
 והטעם לכך, כיון שברייתא זו כדעת **רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל הִיא, דְּאָמַר,**  
**לְזָכָר** – יצירת זכר נעשית לסוף **אַרְבָּעִים וְאַחַד יוֹם, וּלְנִקְבָּה,** לסוף  
**שְׁמוֹנִים וְאַחַד יוֹם,** וכיון שהפילה את הזכר ביום הארבעים או את  
 הנקבה ביום השמונים, עדיין לא הסתיימה יצירתם ואין זו נחשבת  
 הפלת עובר כלל, ולכן יכולים לשחוט עליה את הפסח בו ביום.  
 מקשה הגמרא: **סוּף סוּף,** אף שאינה טמאה טומאת לידה, **תִּיפּוּק לִי**  
**דְּמִמָּאָה הִיא מְשׁוּם נְדָה,** שהרי יצא ממנה דם יחד עם העובר, והרי  
 היא טמאה ואינה יכולה לשחוט את הפסח. מתרצת הגמרא:  
 הברייתא עוסקת בלידה **יְבִישָׁתָא** – בלידה יבשה, שלא יצא בה דם,  
 ולא נטמאה.  
 שואלת הגמרא: **אִי הֵבִי** – אם כך, שלא נטמאה משום נדה וגם אין  
 לה דין יולדת, **מָאִי לְמִמְרָא** – מה התחדש בברייתא זו, ומה באה  
 היא ללמדנו. משיבה הגמרא: **מָהוּ דְתִינְיָא** – היית סבור לומר שאִי  
**אַפְשָׁר לְפִתְיַחַת תְּקַבֵּר** – הרחם **בְּלֵא** יציאת דם, וממילא אף שלא  
 ראינו דם יוצא בלידה זו, מכל מקום נאמר שבדאי יצא מעט דם  
 והיא טמאה נדה, **קָא מְשַׁמַּע לָן** – השמיעה לנו הברייתא **דְּאֲפָשָׁר**  
**לְפִתְיַחַת תְּקַבֵּר בְּלֵא דָם,** ואינה טמאה כלל, ויכולה להקריב את  
 הפסח בו ביום.  
 הגמרא ממשיכה לדון בספק שהובא לעיל, האם לדעת רבי יהודה יש  
 ימי מלאת לולד השני לענין ימי טומאה וטהרה: **אָמַר רַבִּי שְׁמַעְיָה,**  
**תָּא שְׁמַע** – בוא ותשמע הוכחה מהברייתא לפשיטת ספק זה, נאמר  
 בפסוק (ויקרא יב ה) **יָאֵם נְקֵבָה תִלְד וְטִמְאָה שְׁבַע יָמִים כִּנְדָתָה וְשִׁשִּׁים יוֹם**  
**וְשֵׁשֶׁת יָמִים תִּשָּׁב עַל דְּמֵי טְהוֹרָה,** ושנינו על כך בברייתא, נאמר  
 בפסוק **וְשִׁשִּׁים,** יכול הייתי לומר שיהיו ימים אלו בין **רְצוּפִין** – שלא  
 הפילה בתוכם, **בֵּין מְפוּזְרִין** – שהפילה בתוך אותם ששים יום ולד  
 נוסף, בשני האופנים תמנה את ימי הטומאה של הולד השני ואחר כך  
 תמשיך למנות את ימי הטהרה של הראשון, אף שהפסיקה בינתיים  
 בימי טומאה, **תִּלְמִוד לֹזְמַר** – לכך נאמר לשון **יָוֵם,** ללמדנו, **מָה יוֹם**  
**רְצוּפָה** – כמו שאי אפשר להפסק באמצע היום לענין טומאה וטהרה,  
 אלא או שכל היום הטהור או שכל היום הוא טהור, **אָף שְׁשִׁים**  
**כּוּלְן רְצוּפִין לְטַהְרָה,** ואם ילדה באמצע ולד שני, אינה יכולה  
 להמשיך ולמנות את ימי טהרתה שמחמת הולד הראשון לאחר ימי  
 טומאה של הולד השני. ממשיך רבי שמעיה בראייתו: **ויש לברר, מָנִי**  
**– כדעת מי נשנתה ברייתא זו, אִילִימָא** – אם תאמר שהיא כדעת  
**רַבְּנָן** של משנתנו, **מִי אִית לְהוּ רַבְּנָן מְפוּזְרִין** – וכי לשיטתם שייכים  
 ימים מפוזרים, והרי הם סוברים שימי מלאת נמנים לפי הולד האחרון  
 ולא לפי הראשון, ואם כן לעולם אין הפסק באמצע ימי הטהרה. **אֲלֵא**  
**לָאוּ** – בודאי **רַבִּי יְהוּדָה הִיא,** האומר שימי מלאת לגבי הבאת  
 הקרבן נמנים מהולד הראשון, **וּמִדְקָא יְהִיב לָהּ** – ומכך שהוא נתון  
 לה לענין טומאה וטהרה **שְׁשִׁים רְצוּפִים בְּהַדִּי הַדִּי** – יחד, **שְׁמַע**  
**מִיָּה חֻמְרָא אִית לִיה לְרַבִּי יְהוּדָה,** קולא לית ליה – מוכח שרק  
 במשנתנו אמר רבי יהודה שאין לשני ימי מלאת, ומונים את ימי  
 המלאת שלה מהראשון כדי להחמיר עליה, שלא תפטר מכל  
 הלידות שיבואו אחר כך, אלא תפטר רק מאותה שתהיה בתוך ימי  
 מלאת ללידה הראשונה, אבל לא אמר כן כדי להקל עליה להארץ  
 את ימי טהרתה לבעלה, ולכן אמרה הברייתא בדעתו שצריכה

היולדת למנות ששים יום רצופים, והיינו כיון שאינה מונה את מנין  
 ימי הטהור של הראשון באופן של 'מפוזרים', שמפסיקים למנותם  
 בימי טומאתה שמחמת הלידה השנייה, וממשיכים למנותם לאחר ימי  
 הטומאה, אלא ימי הטהרה נמשכים ללא הפסקה, ואין ימי הטומאה  
 של הלידה השנייה גורעים מהם כלום.  
 דוחה הגמרא: **לֵא** – אין הכרח לבאר את הברייתא בשיטת רבי  
 יהודה, אלא **לְעוֹלָם** כדעת **רַבְּנָן הִיא,** האומרים שימי מלאת נמנים  
 מהלידה האחרונה, ולא מהלידה הראשונה, וְאִף שְׁהוּקְשָׁה לְנו שֵׁאֵם  
 כן פשוט שכל ימי הטהרה הם רצופים, שהרי לא שייך מפוזרים, יש  
 לומר **דְּהָכָא כְּמָא עֲסָקִינוּ,** כלומר, אין שייך שיהיו ימים מפוזרים,  
**לְגַבֵּי יוֹלְדַת זָכָר מְתוּדָה שְׁמוֹנִים שָׁל נְקֵבָה,** ומסתיימים ארבעים יום  
 של הזכר קודם שהסתיימו שמונים יום של הנקבה, ובאופן כזה אף  
 חכמים סוברים שמנין ימי מלאת לגבי חיוב קרבן הוא מהלידה  
 הראשונה, והוצרכה התורה להשמיענו שלענין מנין ימי הטהרה אין  
 הדבר כן, ואחר שהסתיימו שמונים ימי הטהרה אינה מוסיפה עוד  
 שבעה ימים, כנגד אותם שבעת ימי טומאה שהיו לאחר לידת הזכר,  
 אלא מיד לאחר שמונים יום מהלידה הראשונה מונה את ימי הטהרה  
 ללידה השנייה.  
 תמחה הגמרא: **סוּף סוּף** – הרי אף באופן שהיתה לידת זכר בתוך  
 מלאת ימי טהרה של נקבה, **שְׁלָמִין יוֹמֵי דְקַדְמָאָה וְעַד כְּאֵן**  
**דְּבִתְרָאָה לֵא שְׁלָמִין** – מסתיימים שמונים ימי הטהרה של הנקבה  
 קודם שמסתיימים ארבעים הימים של הזכר, שהרי רק שבועיים  
 לאחר לידת הנקבה יכולה האשה להטהר ולהתעבר, ורק אם הפילה  
 לאחר ארבעים יום נחשב הדבר כהפלת עובר ממש, נמצא שרק  
 לאחר חמישים וארבע יום מלידת הנקבה נולד הזכר, ומאותו יום  
 מתחילה למנות ארבעים ימי טהרה של הזכר, ואילו ימי הטהרה של  
 הנקבה מסתיימים לאחר עשרים וששה ימים מלידת הזכר, **דְּהָא רַבְּנָן**  
**לְוִלְד שְׁנֵי מְנוּ** – וכיון שבאופן זה סוברים חכמים שמונים לולד השני,  
 נמצא שאין אפשרות שיהיו ימי הטהרה של הראשון מפוזרים, ומה  
 בא הפסוק ללמדנו. מתרצת הגמרא: **אֲלֵא, מְשַׁבַּחַת לָהּ** – יש למצוא  
 אופן של מפוזרים גם **לְרַבְּנָן, בְּיוֹלְדַת תְּאוּמִים, נְקֵבָה קְדָמִיתָא וְזָכָר**  
**בְּתִרְאָה** – נקבה ראשונה וזכר אחרון, **וּכְגוֹן דְּיִלְדִיתָיה לְזָכָר בְּתִרְאָה**  
**בְּעֶשְׂרִים לִימֵי טְהוֹרָה** – ובאופן שילדה את הנקבה, ולאחר עשרים  
 יום מימי טהרתה ילדה את הזכר, **דְּבַעֲיָא מִיְנִקְבָּת לִיה** – שהיא צריכה  
 להמתין עתה **שְׁבַעָה יָמֵי מוּמָאָה דְּמַחֲמַת לִידָה (תְּאוּמִים נְקֵבָה),**  
 וארבעים ימי הטהרה של הזכר מסתיימים לפני סיום שמונים ימי  
 הטהרה של הנקבה, **וְהָיִי קְאָמַר** – וכך הוא ביאור דברי הברייתא,  
**יְכוּל הייתי לומר, הֵיכָא** – באופן דְּיִלְדָה תְּאוּמִים, **נְקֵבָה מְעִיקְרָא**  
**וְזָכָר לְכַפּוּתָה, תְּפִסִּיק מוּמָאָה דְּלִידָה כְּמִיצְעֵי** – תפסיק טומאת  
 הלידה של הזכר באמצע ימי הטהרה של הנקבה, ולא נמנה ימים  
 אלו בכלל ימי הטהרה, וכדי להשלים את מנין ימי הטהרה של  
 הנקבה **נִימְנֵי לָהּ שְׁשָׁה וְשִׁשִּׁים מְפוּזְרִין** – תמנה את ששים ושש  
 הימים בהפסקה, על ידי שבסוף ימי טהרתה תוסיף עוד שבעה ימי  
 טהרה, **תִּלְמִוד לֹזְמַר יָוֵם,** מה יום כּוּלּוּ רְצוּפָה, **אָף שְׁשִׁים כּוּלָּם**  
**רְצוּפִין,** ואף שבעת ימי הטומאה שמחמת לידת הזכר נחשבים בכלל  
 ימי הטהרה.  
 הגמרא מנסה לפשוט את הספק בדעת רבי יהודה, האם ימי הטומאה  
 של השני ממעטים את ימי הטהרה של הראשון: **אָמַר אֲבִי, תָּא**  
**שְׁמַע** ממה ששינונו בברייתא, נאמר בפסוק לגבי לידת זכר (ויקרא יב ד)  
**וְשִׁלְשִׁים יוֹם וְשִׁלְשֵׁת יָמִים תִּשָּׁב כְּדֵמֵי טְהוֹרָה,** ומלשון **שְׁלִשִׁים יְכוּל**  
 היית לומר שכוננת הפסוק שיהיו ימים אלו בין **רְצוּפִין בֵּין מְפוּזְרִין,**  
**תִּלְמִוד לֹזְמַר יָוֵם,** מה יום כּוּלּוּ רְצוּפָה **אָף שְׁלִשִׁים יוֹם צְרִיכִים**  
 להיות **[כּוּלָּם] רְצוּפִין.** **ויש לברר, מָנִי הָא** – כדעת מי נשנתה  
 ברייתא זו, **אֲלִימָא רַבְּנָן** – אם תאמר שהיא כדעת חכמים במשנתנו,  
 אם כן יקשה, **וּמִי אִית לְהוּ לְרַבְּנָן**

58 לשתי תרים או לשני בני יונה והביא את קרבנו אשר קטא עשירת  
59 האפה סלת לחטאת לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבנה פי  
60 חטאת היא.  
61 ממשיכה המשנה למנות את המביאים קרבן עולה ויורד: והיולדת,  
62 שנאמר (שם יב, ה) 'ובמלאת ימי טהרה לכן או לבת תביא כבש בן  
63 שנתו לעלה וכן יונה או תר לחטאת אל פתח אהל מועד אל הפתח  
64 וגו', ואם לא תמצא ידה די שה ולקחה שתי תרים או שני בני יונה  
65 אחד לעלה ואחד לחטאת וכפר עליה הפתח וטהרה: והמצורע  
66 שמביא קרבנות ביום טהרתו, שנאמר (שם י, כא-כב) 'וביום השמיני  
67 יקח שני כבשים תמימים וכבשה אחת בת שנתה תמימה ושלשה  
68 עשרים סלת מנחה בלולה בשמן ולג אחד שמן וגו', ואם דל הוא ואין  
69 ידו משגת ולקח כבש אחד אשם לתנופה לכפר עליו ועשרון סלת  
70 אחד בלול בשמן למנחה ולג שמן, ושתי תרים או שני בני יונה אשר  
71 תשיג ידו ויהיה אחד חטאת ואחד עלה.

**נמרא**

72 בקרבן עולה ויורד יש שלש דרגות: א. קרבן עשיר, והוא כבשה או  
73 שעירה. ב. קרבן דלות, והוא תורים או בני יונה. ג. קרבן דלי דלות,  
74 והוא עשירית האיפה סולת. הגמרא מביאה ברייתא, בה מבואר שיש  
75 שני מיני קרבן עולה ויורד, יש שמחולק רק לעשיר ודל, ויש  
76 שמחולק לעשיר, דל, ודלי דלות: תנו רבנן בברייתא, יש בקרבן  
77 עולה ויורד מי שמיא פדלות ועשירות, ויש מיא פדלות, ויש  
78 מיא פדלי דלות. ומפרטת הברייתא: יולדת מביאה פדלות  
79 ועשירות, ואין בה דלי דלות, ומצורע מביא פדלות, ואין בו דלי  
80 דלות. אבל שמיעת הקול וכמוי שפתיים וטומאת מקדש וקדשיו  
81 מביאים גם פדלות, והיינו תורים או בני יונה, וגם פדלי דלות, וזו  
82 עשירית האיפה סולת.

83 הגמרא מביאה ברייתא נוספת בענין זה: תניא איך – שנינו  
84 בברייתא אחרת, יש מיא אחד תחת אחר, יש מיא שנים תחת  
85 שנים, יש מיא שנים תחת אחד, יש מיא אחד תחת שנים,  
86 ומכאן אתה למד לעשירית האיפה שנקנית בפדוטה.  
87 מבאר הגמרא את האמור בברייתא: יולדת דלה, מביאה אחת  
88 תחת אחת, והיינו פרייה הבא לעולה, תחת כבש לעולה שהיתה  
89 שהיא מביאה, והוא העוף הבא לעולה, תחת כבש לעולה שהיתה  
90 צריכה להביא אם היתה עשירה. ויש מיא שנים תחת שנים' וזו  
91 מצורע, שמביא שתי פרידין – שני עופות, אחד לחטאת ואחד  
92 לעולה, תחת שני כבשים שהיא מביא אם היה עשיר. שנים תחת  
93 אחד, וזו שמיעת הקול של שבעת העדות, וכמוי שפתיים – שבעת  
94 ביטוי, וטומאת מקדש וקדשיו, שמביאים שתי פרידין, אחד לחטאת  
95 ואחד לעולה, תחת כבשה אחת לחטאת שמביא העשיר. ועל  
96 חטאים אלו מביאים פדלי דלות עשירית האיפה שזה אחד, תחת  
97 שתי פרידין, שמביא הדל וזה מה שנאמר בברייתא אחד תחת שנים.  
98 הגמרא מבאר את סיום הברייתא: קתני בברייתא, מכאן אתה למד  
99 לעשירית האיפה סולת, שמביאים פדלי דלות, שהיא נקנית  
100 בפדוטה. מבאר הגמרא: מנלן – מנין ללמד דין זה, דתנו רבנן,  
101 האומר 'הרי עלי קרבן שנקנה בסלע לפדוטה, ולא פירש איזה קרבן  
102 עליו להביא בסלע, מביא כבש, כיון שאין דבר קרב דווקא בסלע  
103 אלא כבש. ממיא – ומאיכין לומדים שכבש קרב בסלע, מדאמר  
104 רחמנא – מכך שאמרה התורה שאיל אשם שצריך להיות בן שנתים  
105 נקנה בכסף שקלים, והיינו בשני סלעים, מכלל – יש ללמוד מכאן,  
106 דכבש בן שנה נקנה בסלע, והרי לקרבנות יש להביא כבש בן שנה,  
107 מדכתוב – מכך שאמרה התורה (במדבר י) שיש להביא 'כבש בן  
108 שנתו' וכיון שכבש הוא מחצית מגילו של האיל כך גם שוויו מחצית  
109 מן האיל. והתנן במשנה (לעיל ה) לגבי מחירם של שתי תורים או שני  
110 בני יונה, שזה קרבן דלות, ועמוד קניין פו פיוס פרבגתים' – שהיה  
111 מחירו ש, קן, שיש בו שני עופות, רבע דינר, נמצא שקרבן עשיר,  
112 שהוא כבש, מחירו סלע, שיש בו ארבעה דינרים, ואילו קרבנו של  
113 דל, שהוא קן, מחירו רבע דינר, ומדחם רחמנא עליה פדלות – ומכך  
114 המשך בעמוד קנה

1 מפדוין – וכי לדעת חכמים שייכים ימים מפורים, הא אמרי רבנן  
2 לולד שני מניא – והרי לדעת חכמים אין האשה מונה את ימי  
3 טהרתה מהלידה הראשונה אלא מהלידה האחרונה, ואם כן לעולם  
4 לא יתכן שיהיו ימי טהרתה מפורים. אלא לאו – ודאי ברייתא זו  
5 כרבי יהודה היא, ושמע מניא – ומוכח מכאן, דחומרא את ליה  
6 קולא לית ליה – שרק לחומרא אמר רבי יהודה שיש למנות את ימי  
7 הטהרה מהולד הראשון, והיינו לענין חיוב הבאת הקרבן, שאין לשני  
8 ימי מלאת' ואינו פוטר את השלישי מקרבן, אך לא אמר כן לקולא  
9 להאריך את ימי הטהרה לבעלה, אלא לענין זה יש לשני ימי מלאת',  
10 ולכן אין משלימים לימי הטהרה של הראשון את שבעת ימי הטומאה  
11 מחמת לידת השני.

12 הגמרא מביאה ראייה נוספת לכך שלדעת רבי יהודה יש ימי מלאת'  
13 לולד השני לענין טומאה וטהרה: ועוד אמר רב אשי שיש ראייה  
14 לדבר, תא שמע מברייתא זו, נאמר בפסוק (ויקרא יב ה) 'ואם נקבה תלד  
15 וטמאה שבעים בנדתה וששים יום וששת ימים תשב על דמי טהרה',  
16 ומבררת הברייתא, 'וששת ימים' האמורים בפסוק, שנמנים לאחר  
17 ששים יום הראשונים, וכול היית לומר שימים אלו נמנים בין רצופין  
18 ובין מפדוין, שאם באמצע ששה ימים אלו של ימי טהרה הפסיקה  
19 בימי טומאה שמחמת לידה אחרת, תשלים את אותם ימי טהרה בסוף  
20 ימי טהרתה, שהרי כאן לא נאמר לשון 'יום' אלא לשון 'ששת ימים',  
21 וימים' משמע מפורים, תלמוד לומר 'ששים', מה ששים פולין  
22 רצופין, כמו שדרשנו לעיל (ע"א) מכך שנאמרו בסמיכות למילה 'יום',  
23 שכולו רצוף, אף ששה פולין רצופין, ואם הפסיקה באמצע בימי  
24 טומאה שמחמת לידה אחרת אינה משלימה את אותם ימים. ויש  
25 לברר, מני – כדעת מי נשנתה הברייתא, אילימא כרבנן של משנתנו,  
26 אם כן קשה, מי את' להו לרבנן מפדוין – וכי לדעת חכמים שייכים  
27 ימים מפורים, האמרי רבנן לולד שני מניא – והלא הם סוברים  
28 שימי מלאת' נמנים מהולד השני, ולעולם לא יפסקו ימי הטהרה  
29 מחמת לידה אחרת. אלא לאו – ודאי ברייתא זו כרבי יהודה היא,  
30 האומר שימי מלאת' נמנים מהולד הראשון, ושמע מניא שרק  
31 חומרא את ליה, אבל קולא לית ליה, ולכן לענין ימי טהרה של  
32 הראשון אין אומרים שימי הטומאה של השני מפסיקים את ימי  
33 הטהרה של הראשון. אומרת הגמרא: שמע מניא – אכן מוכח מכאן  
34 דבר זה, שלדעת רבי יהודה אשה היולדת ולד נוסף בתוך ימי מלאת'  
35 של הולד הראשון, אינה מפסיקה את מנין ימי טהרתה, אלא ימי  
36 הטומאה של הולד השני עולים אף למנין ימי הטהרה של הראשון,  
37 ואחרי תום ימי מלאת' של הראשון, מונה ימי טהרה לולד השני.

**משנה**

38 התבאר במשנה לעיל (ט) שיש חמשה המביאים קרבן עולה ויורד,  
39 והיינו קרבן שחילקה בו התורה בין עני לבין עשיר, משנתנו מפרטת  
40 מי הם החייבים בקרבן זה: אלו מביאים קרבן עולה ויורד, על  
41 שמיעת קול – החוטא שמיעת קול שבועה, שהשביעו חבירו שאם  
42 יודע לו עדות שיעיד לו, ובשבע שאינו יודע, ובאמת ידע לו עדות,  
43 שנאמר (ויקרא א) 'ונפש פי תחטא ושמענה קול אלה והוא ער או ראה  
44 או ידע אם לא יגיד ונשא עונו'. ועל כמוי שפתיים – המבטא בשפתיו  
45 דבר שבועת שקר, שנאמר (שם ה) 'או נפש פי תשבע לבטא בשפתיים  
46 להרע או להטיב לכל אשר יבטא האדם בשבעה ונעלם ממנו והוא  
47 ידע ואשם לאחת מאלה. ועל טומאת מקדש וקדשיו – הנכנס  
48 בטומאה לבית המקדש, או שאכל קדש בטומאה, שנאמר (שם ב-ג) 'או  
49 נפש אשר תגע בכל דבר טמא או בנגבלת חיה טמאה או בנגבלת  
50 בהמה טמאה או בנגבלת שרץ טמא ונעלם ממנו והוא טמא ואשם, או  
51 ידע יגע בטומאת אדם לכל טמאתו אשר יטמא בה ונעלם ממנו והוא  
52 ידע ואשם'. ועל שלשת החטאים האלו נאמר בתורה בסיום הפרשה  
53 (שם ה-ה, יא) 'ויהי כי יאשם לאחת מאלה וגו', והביא את אשמו לה'  
54 על חטאתו אשר קטא ונקבה מן הצאן כבשה או שעירת עזים לחטאת  
55 וגו', ואם לא תגיע דין די שה והביא את אשמו אשר קטא שתי תרים  
56 או שני בני יונה לה' אחד לחטאת ואחד לעלה וגו', ואם לא תשיג ידו



47 מתלתינו ותריין בעשירות - מכך שחסה התורה על המביא קרבן  
 48 דלות ואמרה שיהא זה אחד משלשים ושנים מקרבן עשירות, וימאי  
 49 היא - והיכן מצאנו כן, לגבי יולדת, שמביאה עוף אחד תחת כבש  
 50 אחד, הרי חס רחמנא עליה דדלי דלות למיהוי חד מן תלתינו ותריין  
 51 בדרלות - כמו כן חסה התורה על המביא קרבן דלי דלות, שיהא זה  
 52 אחד משלשים ושנים בקרבן דלות, ולא יותר.  
 53 מקשה הגמרא: אי הרי - אם כן, שקרבן דלי דלות הוא אחד  
 54 משלשים ושנים מקרבן דלות, נבי ריבועא דפרוטה הוי - הרי רק  
 55 פרוטה פחות רבע הוא שיעור זה, כלומר, שלשת רבעי פרוטה, שהרי  
 56 קרבן דלות הוא עשרים וארבע פרוטות, ואחד משלשים ושנים  
 57 משיעור זה הוא שלשה רבעי פרוטה, ואילו הברייתא אמרה שצריך  
 58 להביא עשירית האיפה בפרוטה. מתרצת הגמרא: הרי נמי - אכן כך  
 59 היה ראוי לומר מעיקר הדין, אלא דלא אורח ארעא לאיתויי פחות  
 60 מפרוטה למקום - אלא שאין זה דרך ארץ להקריב לה' קרבן שאינו  
 61 שווה פרוטה.

### משנה

62 משנתנו עוסקת באחד מחיובי אשם האמורים בתורה, והוא 'אשם  
 63 שפחה חרופה', שנאמר (ויקרא טו כג-כד) 'איש כי ישכב את אשה שכבת  
 64 זרע והוא שפחה נחרפת לאיש והפדה לא נפדתה או חפשה לא נתן  
 65 לה בקרת תהיה לא יומתו כי לא חפשה, והביא את אשמו לה' אל  
 66 פתח אהל מועד איל אשם, וכפר עליו הכהן באיל האשם לפני ה' על  
 67 חטאתו אשר חטא ונסלח לו מחטאתו אשר חטא', משנתנו תבאר מי  
 68 היא המכונה 'שפחה חרופה', ובמה שונה דינה משאר כל העריות.  
 69 מבררת המשנה: מה החילוק בין דין שפחה חרופה לבין דין של כל  
 70 העריות. מבארת המשנה: שלא שנותה להן השפחה לא בעונש ולא  
 71 בקרבן, שהרי כל העריות, הבא עליהן בשוגג חייב בקרבן חטאת,  
 72 והבא על שפחה חרופה באשם. (ועוד חילוק ביניהם, שכל העריות  
 73 בנזקת, שהרי חטאת באה דווקא נקבה, ושפחה בזכר, שהרי קרבן  
 74 אשם בא מהזכרים). ועוד, שכל העריות, אהד האיש הבעל ואהד  
 75 האשה הנבעלת, שוין בחיוב מכות, שאם היו שניהם מזידים שניהם  
 76 לוקים, ובחיוב קרבן, שאם היו שניהם שוגגים, כל אחד מביא חטאת,  
 77 ואילו בשפחה חרופה לא השוה הכתוב, לא האיש לאשה במכות,  
 78 אלא רק האשה לוקה ולא האיש, ולא השוה אשה לאיש בקרבן,  
 79 אלא רק האיש מביא אשם, והאשה פטורה מקרבן.  
 80 חילוק נוסף: שכל העריות עשה בהן את המערה - מתחיל ביאתו,  
 81 בגומר, ואף המערה חייב כביאה גמורה, ואילו בשפחה חרופה אינו  
 82 חייב אלא אם כן גמר ביאתו, שנאמר (סו) 'איש כי ישכב את אשה  
 83 שכבת זרע, שאינו חייב עד שתהיה זו ביאה הראויה להזרעה. ועוד  
 84 חילוק יש ביניהם: ובכל העריות חייב על כל ביאה וביאה מלקות  
 85 או חטאת בפני עצמם, ואילו בשפחה חרופה מביא קרבן אחד אפילו  
 86 על ביאות הרבה.  
 87 ממשיכה המשנה ואומרת: מה שהובא עד כאן, בחילוק בין עריות  
 88 לשפחה חרופה, זו חומר שהחמיר הכתוב בשפחה חרופה יותר  
 89 מבשאר עריות,

1 שחסה התורה על הדל למיהוי חד משית עשר בעשירות - שיהיה  
 2 קרבנו אחד מששה עשר ממחירו של קרבן עשיר, יש ללמוד שכמו  
 3 כן חס רחמנא עליה דדלי דלות - חסה התורה על המביא קרבנו  
 4 בדלי דלות, שווה עשירית האיפה סולת, למיהוי חד משית עשר  
 5 בדרלות - שיהיה מחירו אחד מששה עשר מקרבנו של הדל.  
 6 תמחה הגמרא: אם כן, שקרבן דלי דלות נקבע לפי המחיר של דלות,  
 7 יש לנו לחשב, דלות כמה הויא - כמה הוא מחיר קרבנו של הדל,  
 8 ריבועא - רבע דינר, וכמה פרימי פריבועא - וכמה פרוטות יש ברבע  
 9 דינר, ארבעים ותמיא פרימי - ארבעים ושמונה פרוטות, חד משית  
 10 עשר [דרלות] כמה הוי (דרלות) - וכמה הוא אחד מששה עשר  
 11 בקרבן של דלות, תלתא פרימי - שלש פרוטות, (דקנתי) [וקתני] -  
 12 ואילו בברייתא שנינו 'מקאן אתה למד לעשירית האיפה בפרוטה',  
 13 וקשה, אמאי - מדוע אפשר להביא קרבן דלי דלות בפרוטה,  
 14 האמרת - הרי אמרת שעשירית האיפה קרבן דלי דלות הוא,  
 15 ואמרת שקרבן דלי דלות חד משית כרי - אחד מששה עשר דרלות  
 16 הוא, דחשבינן דתלתא פרימי הויין - שלפי חשבוננו נמצא שזה  
 17 שלש פרוטות, ולא רק פרוטה אחת, כאמור בברייתא.  
 18 מתרצת הגמרא: תנא זה שבברייתא, מילדת יליף - למד את המחיר  
 19 של עשירית האיפה מיולדת, דמתנא פרידה אחת שמביאה עוף  
 20 בודד אחד לעולה תחת כבש שמביאה העשירה לעולה, דהוי חד  
 21 מתלתינו ותריין דכבש - ששיעור מחירו של עוף אחד הוא אחד  
 22 משלשים ושנים מכבש, שהרי התבאר לעיל שכבש נקנה בסלע,  
 23 שהוא ארבעה דינרים, וקן של שני עופות נקנה ברבע דינר, שזהו שווי  
 24 של ארבעים ושמונה פרוטות, נמצא שעוף אחד, שהוא קרבן דלות,  
 25 נקנה בעשרים וארבע פרוטות [שוה שמינית דינר], שזהו אחד  
 26 משלשים ושנים ממחירו של הכבש, שהוא קרבן עשירות, וכמו כן יש  
 27 לומר שקרבן של דלי דלות יהיה אחד משלשים ושנים בדלות, והיינו  
 28 פרוטה אחת.  
 29 מקשה הגמרא: ולפי מה שלמדנו עד (כאן) [בעין] - עתה, דלי דלות  
 30 כמה הוי - כמה הוא השיעור של קרבן דלי דלות, חד משית עשר  
 31 בדרלות - אחד מששה עשר בדלות, ולא אחד משלשים ושנים,  
 32 כלומר, אף שמצאנו קרבן דלות ביולדת שהוא אחד משלשים ושנים  
 33 של עשירות, אבל ביולדת הרי אין כלל 'דלי דלות', ונמצא דעל  
 34 כרחק מהיקא יליף - מהיכן ניתן ללמוד את שווי של דלי דלות  
 35 ביחס לדלות, הרי זהו רק מכבש ואיל של קרבן שבועה וטומאת  
 36 מקדש וקדשיו, שרק בהם מצאנו 'דלי דלות', אם כן עד (כאן) [בעין]  
 37 - לפי מה שלמדנו עד עתה שדלי דלות הוא אחד מששה עשר  
 38 בדלות, בהכרח שעשירית האיפה שהיא דלי דלות פרוטה ופלגא  
 39 הוי - מחירה הוא פרוטה ומחצה, כיון שאף שמצאנו במקום אחר  
 40 [ביולדת] שקרבן 'דלות' בא מעשרים וארבע פרוטות, וכמו שהתבאר,  
 41 אך כשתחלקנו בששה עשר [שהוא היחס בין דלי דלות לדלות] נמצא  
 42 שדלי דלות' בא מפרוטה ומחצה. ואם כן חזרת הקושיא מנין  
 43 שעשירית האיפה באה משהו פרוטה.  
 44 מתרצת הגמרא: אמר רבא, כולה מילתא מיולדת יליף - באמת  
 45 לומדים את כל הדין של דלי דלות מדין היולדת, והכי קאמר - וכך  
 46 כוונת הברייתא, מכך דחס רחמנא עליה דרלות, למיהוי חד